

ЗА ИЗЛОЖБАТА В СОФЕЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ В ЧЕСТ НА 100-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АКАД. ПЕТЪР ДИНЕКОВ*

доц. Татяна Янакиева, E-mail: tatyana_yanakieva@yahoo.com

Изпитвам дълбоко удовлетворение, че именно СУ “Св. Климент Охридски” пръв отбелязва чрез днешната изложба на Университетска библиотека 100-годишнината от рождението на проф. П. Динеков. Именно този Университет е институцията, с която той беше свързан не само най-продължително – в него той преподаваше повече от 4 десетилетия, но и защото именно тук той изпълни своята житейска мисия – да бъде Учителят с главна буква, който в преломни времена продължи традицията на високата научна школа на Университета от първата половина на ХХ век и я предаде на следващите поколения филолози, подкрепи ги да търсят своята реализация в широкото поле на хуманитаристиката и отвори пред тях много възможности да се развиват и напредват като изследователи у нас и в чужбина.

След хубавите думи на проф. Кирил Топалов за човека и учения и аз като възпитаник на школата на проф. Динеков и като негов библиограф искам да поздравя най-сърдечно организаторите на тази изложба. Особено ми е приятно, че снимките, които виждате днес, са взети от неговата биобиблиография. Споделям и оценявам замисъла на колегите от Университетската библиотека – да представят основната част от огромното литературно наследство на Петър Динеков (доколкото това е действително възможно) на Убедена съм, че онези, които не са имали непосредствен досег с П.Динеков, ще го опознават тепърва чрез неговите творби. А литературното наследство на Петър Динеков е наистина впечатляващо – той е автор на 1827 текста, публикувани приживе, съставител е на 9 антологии, някои от които имат по няколко издания (“Из старата българска литература” – 10 издания), редактор е на съчиненията на 53 български автори от всички периоди на българската литература, вдъхновител

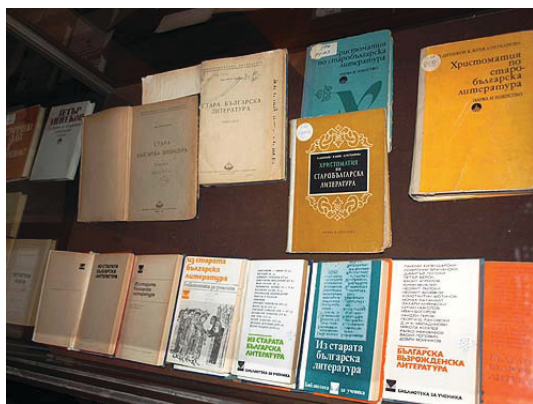
и главен редактор е на монументалната Кирило-Методиевска енциклопедия, чието издаване бе поето след 1995 г. от неговите ученици, редактор е на още няколко десетки научни сборници и поредици, литературни архиви, на 26 периодични издания и единични листове. Негови произведения са превеждани на 17 езика.

Литературното наследство на П. Динеков отразява множеството негови „роли» в нашия културен живот — на учения, на педагога, на прекия участник в литературния живот, на културолога, на редактора, рецензента, на личния приятел на мнозина български и чужди творци, роли, която го бяха поставили в центъра на литературната комуникация в продължения на шестдесет години. Обединителният център на това литературно наследство е книгата в най-широкия смисъл на това понятие. Без съмнение П. Динеков е един от малкото български учени, които познават българската книга във всички исторически етапи на нейното развитие. Той изследва книжовните явления, както в тяхното непосредствено проявление, така и от дистанция, открояваща главните щрихи на културния процес — затова с такава лекота преминава от анализа към обобщението.

Но книгата за П. Динеков бе нещо повече от изследователски обект. Тя бе част от самия човек, от атмосферата, която той излъчваше и която присъства в неговото послание за книгата, което остави на българската култура. Трябва човек да е посещавал дома му, за да се убеди в това. Първото впечатление на всеки посетител в апартаента на семейство Динекови на ул. Любен Каравелов № 11 е, че книгите са ограничили сериозно жизненото пространство на обитателите му. Личната библиотека на П. Динеков бе преляла извън големите остъклени шкафове, предназначени да я съхраняват, и се бореше за всяка педя свободна площ в стаите. Книгите се извисяваха на заплашително високи купчини върху масата и столовете в хола, бяха се покатерили върху камината и достигаха почти до картините по стените. Най-новите издания бяха натрупани върху малката масичка в холната стая, любимото работно място на Петър Динеков. Това бяха новите гласове в науката и литературата, гласове от целия свят. Тази библиотека изискваше да ѝ служиш. Маршрутът на ежедневните разходки на П. Динеков преминаваше през всички по-големи книжарници в София. Той купуваше и носеше книги от командировките си в чужбина, получаваше книги от писатели, учени, от многобройните си ученици,. И щедро заемаше и подаряваше книги.

В личната му библиотека, която дари на Пловдивската народна библиотека, най-ценното бе не количеството на книгите, а то е наистина впечатляващо – над 14 000 заглавия, а тяхното качество. Близо една четвърт от тях - 3160 бяха „живи книги”, книги с дарствени надписи. Наричам ги книги с двойна комуникативна функция, защото са свидетелство от една страна за комуникация на равнището на интелектуалното общуване, а от друга – за конкретно личностно общуване. Но нямам намерение да се разпростирам днес в анализи на тази библиотека. Важното, което искам да изразя

в заключение е, че именно книгата отваря “входа” на П. Динеков в българската наука – в рубриката „Между книгите и списанията” на в. „Литературен глас” той публикува от 1930 до 1937 г. над 130 обзорни статии за десетки български и чужди автори, за наши и чужди учени, за важни културни прояви в българското общество. Вярвам, че именно книгите ще осигурят за П. Динеков “живо” присъствие в съвременната българска култура. И след смъртта му в българското културно пространство отново се появяват неговите творби – през 2001 г. излезе непубликуваната му приживе книга “Размисли върху българската литература

и култура”, през 2007 г. бе преиздадена книгата “Възрожденски писатели”, от 1998 до 2008 г. 7 са преизданията на Паисиевата “История славянобългарска” в негов превод на новобългарски, негови изследвания съпровождат издадени през последното десетилетие произведения и на Хр. Ботев, Н. Бончев, Й. Йовков, Й. Радичков, М. Арнаудов, Ст. Стойков и др.

Така че, ако все пак се опитам в едно изречение да формулирам посланието, което тази изложба ни предлага днес, то най-добре би било да използвам заглавието на едно интервю на П. Динеков от 1983 г.: „Търсете книгите, защото в тях има живот вечен“.

** Слово, произнесено на откриване на изложба на поредицата от чествания за Петър Динеков, проведено в СУ Климент Охридски, 20.10.2010 г.*